

**Cofnodion Cyfarfod Fforwm Mynediad Lleol De Eryri
a gynhaliwyd Nos Fawrth 15^{fed} Mawrth 2022 am 6.30yh
Cyfarfod Zoom Ar-lein**

Presennol – Aelodau:	Mr Hedd Pugh Mr Alun Edwards Mr Alun Evans Mr Ashley Charwood Mrs Janette Holmes Mr Aled Thomas Mr Huw Roberts Cyng John Pughe Roberts	Cyng Eryl Jones-Williams Mr Geraint Rowlands Mr Delwyn Evans Mrs Leslie Amison Mr David Coleman Mr Alun Williams Mrs Gaynor Davies Cyng Dewi Owen
Swyddogion / Sylwedyddion :	Peter Rutherford(APCE) Adam Daniel (APCE) Dion Roberts (APCE)	Gwynn Lloyd Evans (CG) Rhys G Roberts (CG) David P Jones (APCE)

Croesawodd HP bawb i'r cyfarfod heno. Soniodd am ein cyn aelod Gareth Roberts ac ar ran yr aelodaeth dymunodd yn dda iddo ef a'r teulu ar ôl iddynt ddychwelyd o'r Wcráin a gofynnodd i PR drosglwyddo'r negeseuon hynny.

1. Ymddiheuriadau Andy Hall Molly Lovatt

Cyhoeddodd PR fod Andy Hall (yr Is-Gadeirydd presennol) yn symud i'r Alban a dymunodd i mi gyfleu ei ddymuniadau gorau i aelodau'r Fforwm Mynediad Lleol a dymunodd yn dda iddynt ar gyfer y dyfodol.

Ychwanegodd HP fod hyn yn siomedig gan fod AH wedi bod yn aelod gwybodus a gwerthfawr iawn o'r Fforwm Mynediad Lleol ers ei ddyddiau cynnar yn cynrychioli'r grwpiau defnyddwyr yn enwedig y sector canŵio a chaiacio a hefyd wedi bod yn Is-Gadeirydd. Gofynnodd a allai PR ddrafftio llythyr o ddiolch i AH y gallai ei lofnodi ar ran yr aelodau.

Ychwanegodd fod AH yn aelod sy'n cynrychioli'r sector awyr agored a chan fod y Fforwm Mynediad Lleol angen cydbwysedd o ran aelodaeth rhwng tiffeddiannwyr a'r rheini o'r sector hamdden. Roedd AH wedi argymhell rhywun i gymryd ei le fel Dafydd Davis - person adnabyddus o'r gymuned beicio mynydd a fu'n gyfrifol am gynllunio ac adeiladu llawer o lwybrau a chysiau mynydd gan gynnwys rhai yng Nghoed y Brenin.

Eglurodd PR os oedd aelodau'r Fforwm Mynediad Lleol yn cytuno bod yna broses benodedig ar gyfer hyn o fewn y Rheoliadau FfMLI. Byddai angen rhoi ei fanylion a chais aelodaeth dilynol i Awdurdod y Parc Cenedlaethol a chael eu cymeradwyo wedyn fel aelod cyfetholedig o'r Fforwm Mynediad Lleol.

Cytunwyd

2. Datgan Budd / Diddordeb

Dywedodd HP ei bod yn bosibl bod yn rhaid iddo ddatgan buddiant o dan eitem 9

3. Cofnodion Blaenorol (14 Medi)

i) *Nododd JPR fod ei gyfenw wedi'i sillafu'n wahanol.*

Soniodd EJW am rywbeth tebyg hefyd.

Ymddiheurodd PR am yr amryfusedd hwnnw a byddai'n ei ddiwygio yn unol â hynny.

ii) *Dywedodd HP fod y cofnodion yn nodi mai perchennog y tir sy'n gyfrifol am ddodrefn HTC.*

Cadarnhaodd PR fod hyn yn wir.

Cadarnhaodd GLE hyn ond y dylai unrhyw waith sydd wedi ei wneud gael ei gymeradwyo ganddynt ac y dylai fodloni'r tirlfeddiannwr a hefyd i'r safon gywir ¹.

Gofynnodd HP a oedd hyn yr un peth ar gyfer gatiau ar Ffyrdd Di-ddosbarth. A beth oedd y sefyllfa gyda hawliau uwch fel beiciau neu farchogion ar lwybrau ceffylau o ran gatiau a ffitiadau.

Dywedodd GLE mai cyfrifoldeb yr adran Briffyrdd berthnasol o fewn y Cyngor oedd hyn o ran Ffyrdd Di-ddosbarth (FfDd). O ran llwybrau ceffylau - dylai lled y gatiau a ffitiadau a oedd yn fater Hawliau Tramwy ac unrhyw ddodrefn gydymffurfio â Safonau Prydeinig (SP) ac yn ddelfrydol dylent fod yn gatiau sy'n agor ddwyffordd lle bynnag y bo modd.

Ychwanegodd PR y gallai hyn fod yn broblematig mewn rhai achosion yn enwedig ar ffiniau lle mae stoc yn cael ei bori bob ochr. Roedd gan bob safle ei set ei hun o amgylchiadau yr oedd angen eu goresgyn ac weithiau nid yw 'un dull addas i bawb' yn bosibl.

Crybwyllodd HP, er bod rhywfaint o waith rhagorol wedi'i wneud fel rhan o gynllun llwybr Dinas Mawddwy efallai nad oedd gan rai o'r gatiau cae newydd a osodwyd ddolenni ceffyl i'w gwneud yn haws i feicwyr a marchogion eu hagor a gofynnodd a ellid edrych arnynt.

Soniodd JPR nad llwybrau ceffyl oedd llawer yn yr ardal honno ond llwybrau troed. Mae'n dibynnu ar eu statws ar yr hyn y mae rhai yn ei ddisgrifio fel 'lonydd gwyrdd'.

Ychwanegodd PR fod y term 'lôn werdd' a ddefnyddir yn aml yn gamarweiniol ac nid yw'n ddiffiniad cyfreithiol. Yr hyn a oedd yn bwysig i unrhyw grwpiau defnyddwyr oedd eu statws cyfreithiol gwirioneddol fel y'i cofnodwyd ar y map diffiniol. Mae yna lawer o 'lwybrau' sydd â hawliau is yn unig megis llwybrau cyhoeddus. Felly, nid yw uwchraddio dodrefn mor syml.

Ychwanegodd DE ei bod yn bwysig cerdded y llwybrau hyn o ystyried yr holl newidynnau y mae'n rhaid i ni eu hystyried gan gynnwys darpariaethau'r Ddeddf Cydraddoldeb.

Mae'n ofynnol i ddodrefn ar Hawliau Tramwy Cyhoeddus gydymffurfio â Safon Brydeinig (SP) 5709 Bylchau, Gatiau a Chamfeydd.

Soniodd EJW fod yna broblemau gyda thyllau mawr ar y llwybr ceffylau yn Dyffryn sydd wedi eu creu gan y cwmni dŵr. Roedd wedi cwyno wedi hynny, ac roedd Hawliau Tramwy Gwynedd wedi ceisio unioni hyn, ac roedd yn ddiolchgar, ond mae'r cwmni dŵr yn parhau i'w ddinistrio.

Dyweddodd GLE ei fod yn ymwybodol o'r safle hwn a'i fod wedi bod yn trafod gyda'r cwmni a'u bod wedi cyfrannu at y gwaith atgyweirio ond cytunodd gydag EJW fod angen ateb tymor hwy i fynd i'r afael â'r materion dŵr llonydd.

Eitem 12 Crybwyllodd PR fod y toiledau anabl ym Morfa Mawddach wedi eu cau ynghyd â'r toiledau eraill a bod DE wedi gwneud y pwynt y dylai'r cyfleusterau anabl aros ar agor. Roedd yn trafod ei fater gydag adran Eiddo PC ar hyn o bryd i weld beth ellid ei wneud ac o bosibl dychwelyd y rhain i gloeon tebyg i radar i'w gwneud yn hygyrch i ddefnyddwyr anabl.

Dyweddodd EJW ei fod yn meddwl bod y rhain ar gau dros y gaeaf oherwydd bod y toiledau anabledd yn cael eu gadael ar agor ar ôl i bobl ddefnyddio allweddi RADAR ² a gadael llanast.

Cymmeradwywyd

4 . Materion yn Codi

i) Diweddariad ar waith Network Rail Traphont Abermaw a diweddariad ar gyfer 2022

Dyweddodd PR mai'r dyddiad gwreiddiol ar gyfer ailagor y draphont gan Network Rail (NR) oedd 24 Rhagfyr. Fodd bynnag, roedd hyn wedi ei ohirio sawl gwaith fis Rhagfyr diwethaf ac wedi bod yn broblematic i'r Gwasanaeth Wardeniaid am eu bod wedi gorfod newid eu harwyddion ar sawl achlysur.

Roedd disgwyl y bydd gwaith tebyg yn dechrau o fis Medi nesaf tan fis Rhagfyr i gwblhau ail rownd y gwaith adnewyddu'r draphont. Byddai'n rhoi diweddariad i'r aelodau pan fyddent yn gwybod mwy yn ddiweddarach yn y flwyddyn. Byddai'r gwasanaeth bws yn aildechrau er mwyn galluogi pobl i deithio o gwmpas fel yr oedd o'r blaen.

Ychwanegodd EJW mai'r dyddiadau cau ar gyfer Rhan II hyd yma oedd 11 Medi i 11 Rhagfyr. Byddai cyfnod byr pan fydd ar gau hefyd am un penwythnos ym mis Ebrill. Pan fydd ganddo fwy o wybodaeth byddai'n trosglwyddo'r wybodaeth honno. Bydd y rhan sy'n y Trallwng hefyd yn cael ei hailagor yn dilyn difrod llifogydd dros y gaeaf.

Diolchodd HO i EJW am y diweddariad hwnnw.

5. Gohebiaeth

i) Cod Cefn Gwlad CNC – Cyngor i reolwyr tir

²Cloeon ac allweddi RADAR - system allwedd a ddyluniwyd yn benodol ar gyfer defnyddwyr toiledau anabl.

Esboniodd PR mai dyma'r cyngor wedi'i ddiweddarau i dirfeddianwyr – a gynhwyswyd ym mhapur 5i. Ar ôl CGHT 2002 yng Nghymru roedd yr hen Gyngor Cefn Gwlad Cymru (CCGC) wedi cynhyrchu dogfen ddefnyddiol fel canllaw i dirfeddianwyr, ond teimlwyd bod angen ei diweddarau ac ar ôl ymgynghori eang yng Nghymru a Lloegr dyma'r canlyniad.

Roedd CNC wedi egluro hynny.

“ Teimlir bod angen y cydbwysedd cywir rhwng annog mynediad a gwneud yn siŵr bod rheolwyr tir yn deall eu hawliau a'u cyfrifoldebau wrth weithio yn a rheoli cefn gwlad. Mae'r cyngor hefyd wedi cael ei gefnogi gan yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch”.

Byddai'r ddogfen hon yn perthyn i'r teulu o godau y mae CNC wedi'u cynhyrchu ac roedd yn gobeithio y byddai hyn yn ddefnyddiol i dirfeddianwyr. Y Parc Cenedlaethol oedd yr 'awdurdod' ar gyfer materion yn ymwneud â thir mynediad agored a phe byddai unrhyw dirfeddiannwr neu denant yn dymuno ceisio cyngor yna byddai'r PC yn ceisio eu cynorthwyo. Yr oedd wedi gwneud hyn lawer gwaith yn y gorffennol.

Soniodd HP fod yr hen ddogfen yn ddefnyddiol a bod ei diwygio yn bwysig i dirfeddianwyr.

Dywedodd ED fod un ffermwr wedi'i ladd yn ddiweddar gan un o'i wartheg ac arweiniodd hyn at erlyniad gan yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch - i sicrhau bod y cyhoedd yn ddiogel. Ond o ystyried ein bod yn cael ein hannog i wneud hynny gan gynlluniau amaeth-amgylcheddol fel Glastir – hynny yw pori tir agored gyda gwartheg, mae hyn yn codi rhai pryderon difrifol i'r dirfeddianwyr hynny a'u rheolaeth stoc o fewn tir mynediad.

Roedd hyn yn creu sefyllfa anesmwyth pan argymhellodd y Weithrediaeth Iechyd a Diogelwch y dylid tyfu cnydau ar y tir penodol hwnnw ac nid pori stoc ar dir a oedd yn hygyrch i'r cyhoedd. Roedd y sefyllfa hon yn gwneud y diwydiant yn anesmwyth o ystyried nad oes gan lawer o dirfeddianwyr unrhyw ddewis ond pori stoc ar y math hwn o dir a lle nad oedd cynhyrchiant amaethyddol arall megis tyfu cnydau yn bosibl.

Nid oedd HP yn siŵr a oedd yr Awdurdod Iechyd a Diogelwch yn dweud hyn oherwydd byddai hynny'n peri cryn syndod i'r diwydiant os yw'n wir. Fel yr oedd AE wedi'i ddweud, roedd trefniadau pori gwartheg yn rhan hanfodol o'u gweithrediadau ac nid oedd yn ymarferol nac yn bosibl newid hyn.

Dywedodd y Cyng DWO fod mater I&D tebyg wedi codi i aelod o'r cyhoedd 18 mis yn ôl yn Nhywyn. Cafodd y person hwnnw ei anafu'n ddifrifol. Mae yna lawer o lwybrau o'r fath sy'n mynd trwy ardaloedd stocio gwartheg ac roedd y cyhoedd yn gallu cael mynediad atynt gan gynnwys y rhai â chŵn a all waethygu'r sefyllfa. Roedd codi arwyddion yn broblemus y dyddiau hyn.

Soniodd PR (drwy'r Cadeirydd) fod y mater hwn yn dod yn fwy cyffredin ac felly bod angen llawer mwy o wybodaeth gyhoeddus yn enwedig am wartheg â lloi. Roedd yn ddiddorol nodi y gallai CNC yn eu Cod Cŵn diweddaraf a'u canllawiau ddilyn gwefan y Parc Cenedlaethol, megis “cŵn i fod ar dennyn byr yng nghyffiniau da byw” dyma yr

ydyd wedi'i ddefnyddio ers sawl blwyddyn gyda pheth llwyddiant. Roedd y staff yn gallu dyfynnu hyn pan fyddant allan ac roedd pobl yn deall yr egwyddor yn gyffredinol.

Gallai arwydd helpu yn hytrach na rhwystro ac efallai y gallai undebau'r ffermwyr ac eraill edrych ar yr agwedd arbennig hon.

Ychwanegodd HP mai buchod gyda lloi yn hytrach na theirw oedd y brif broblem – yn enwedig pan fo gan gerddwyr gi. Efallai y bydd buchod yn ymateb i hyn ac yn ei farn ef rhyddhau'r ci yn gyfan gwbl oedd y dewis gorau yn hytrach na cheisio dal gafael arno a gallai eu rhoi hwy mewn perygl. Fel y soniodd DWO roedd arwyddion yn anodd.

Ychwanegodd EJW na ddylid defnyddio unrhyw arwyddion sy'n nodi unrhyw fath o berygl gan y gall hynny olygu rhai materion o ran atebolrwydd.

Cytunodd HP â hyn ond er bod y rhan fwyaf o wartheg yn iawn efallai nad yw rhai ohonynt.

Soniodd JH os ydych ar lwybr ceffyl nid yw'n bosibl dod oddi ar eich ceffyl a rhyddhau'ch ceffyl. Synnwyr cyffredin yw peidio â mynd i mewn i le fel hyn os gallwch chi fynd o gwmpas y fan honno. Gall llwybr yr arfordir fod yn broblemus gan ei fod yn llinellol ei natur.

Dywedodd HP y gallai cydweithio ar hyn fod yn ymarfer defnyddiol.

Ychwanegodd PR yn anffodus nad yw pawb yn defnyddio synnwyr cyffredin tra yng nghefn gwlad ac mae'n amlwg nad oes gan rai ymwelwyr ôl-Covid berthynas â'r awyr agored felly mae llawer iawn o waith cyfleu gwybodaeth i'r cyhoedd angen ei wneud er mwyn cael pobl i ymgysylltu neu ail-gysylltu â'r Cod(au) Cefn Gwlad. Roedd ef ei hun wedi cael ei fygwth gan berchnogion cŵn ar yr Wyddfa.

Gofynnodd AC a oedd unrhyw fath o dystiolaeth waelodlin fesuradwy o faint y mater yn hytrach na'i fod yn seiliedig ar y materion penodol hyn a oedd wedi digwydd yn ddiweddar. Dylai ymatebion a chwilio am atebion ymarferol fod yn seiliedig ar y tebygolrwydd y bydd y pethau hyn yn digwydd.

Dywedodd PR fod yna ystadegau bod gan y Weithrediaeth lechyd a Diogelwch ddata ar ddiwyddiadau o'r fath. Yn sicr, mae mwy o ddiwyddiadau yn digwydd erbyn heddiw nag oedd 20 mlynedd yn ôl pan ddechreuodd yn ei rôl fel Swyddog Mynediad.

Gofynnodd EJW pwy oedd yr awdurdod gyda materion o'r fath.

Dywedodd GJE mai'r Weithrediaeth lechyd a Diogelwch oedd yr awdurdod erlyn mewn achosion o'r fath.

- iii) Llythyr at y Gweinidog – Darpariaeth ar gyfer beiciau modur oddi ar y ffordd yng nghefn gwlad.**
- iv) Llythyr ymateb Llywodraeth Cymru i'r uchod.**

Dywedodd PR ei fod wedi derbyn ateb – ymddiheurodd nad oedd ar gael yn y cofnodion. *Gan rannu'r sgrin*, roedd llythyr y Fforwm Mynediad Lleol (a gymeradwywyd gan

Fforwymau Mynediad Lleol Eryri ill dau) yn gofyn i'r Gweinidog a ellid darparu rhai safleoedd amgen ar gyfer beicwyr modur oddi ar y ffordd o fewn coedwigoedd gwladwriaeth CNC yn enwedig o ystyried y nifer cynyddol o broblemau sy'n digwydd yng nghefn gwlad gan gynnwys Parciau Cenedlaethol. Nid oedd yr ymateb wedi bod yn ffafriol, ond roedd wedi nodi'r pwyntiau a godwyd gan y Fforymau Mynediad Lleol. Soniodd y Gweinidog y byddent yn ymgynghori'n eang y gaeaf nesaf fel rhan o'u hadolygiad o ddyfodol a chyfeiriad coedwigoedd cenedlaethol ac efallai y bydd cyfle i'r Fforymau Mynediad Lleol fynegi ein barn bryd hynny.

Ychwanegodd PR fod hyn ychydig yn siomedig ond nid yn annisgwyl. Os bydd ymgynghoriad byddai'n sicrhau bod aelodau'r Fforwm Mynediad Lleol yn cael cyfle i fynegi eu barn.

Soniodd HP fod hyn wedi dod gan y Gweinidog Lee Walters AC.

Dywedodd DWO fod yr ymateb hwn yn siomedig gan fod y gweithgaredd hwn yn cynyddu a'i bod yn anodd gweld lle y bydd yn dod i ben - yn enwedig pan fo difrod i dir pobl a lle gallent gael eu cosbi os nad yw mewn cyflwr da.

Crybwyllodd GR fod Cyngor Cymuned Llanelltyd wedi derbyn cwynion am rai yn gyrru oddi ar y ffordd ar lwybr Bont Ddu – Pont Sgethin a oedd yn dioddef difrod difrifol a pharhaus. Yn ogystal, roedd rhai oddi ar y ffordd wedyn yn symud i ffordd o'r FfDd ac yn mynd i fyny i Diffwys. Roedd yn anodd ei atal hyn ond mae'n arwain at lawer iawn o ddifrod i dir ac aflonyddwch stoc.

Ychwanegodd HP ein bod wedi bod yn peidio â defnyddio'r ardal hon ers sawl blwyddyn ac roedd wedi sôn yn y gorffennol am gynnwys Gorchymyn Rheoleiddio Traffig (GRhT) tymhorol posibl. Fodd bynnag, 'roedd yn amau pa awydd oedd gan Briffyrdd Gwynedd i weithredu hyn. Byddai GRhT tymhorol yn helpu i leihau maint y difrod dros fisoedd y gaeaf ond byddai plismona hyn yn anodd.

Dywedodd EJW fod yr Heddlu wedi bod yn rhagweithiol mewn rhai achosion, ond nad oedd yn flaenoriaeth. Roedd wedi gweld beiciau modur yn yr ardal honno sawl gwaith ond roedd yn broblem ar draws y PC ac roedd hefyd yn broblem ar draws Cymru gyfan.

Ychwanegodd JPR fod rhai beicwyr wedi cael eu dadleoli yn y Dyfi yn ddiweddar oherwydd eu bod yn cael eu dal gan yr Heddlu - o bosib dyna pam fod mwy o weithgaredd yn ardal Tywyn bellach ond roedd yn gwerthfawrogi ei fod yn broblem barhaus.

6. Diweddariad ar Lwybr Arfordirol Cymru Gyfan yng Ngwynedd – Rhys G Roberts

Roedd gan RR ddiddordeb mewn clywed y drafodaeth am gŵn yng nghefn gwlad. Roedd hwn yn un o'r cwynion mwyaf cyffredin y maent yn ei dderbyn ar lwybr yr arfordir ac mae sawl rhan o'r LIACC yn rhedeg trwy gaeau sy'n cynnwys naill ai defaid neu wartheg. Roedd hefyd yn rhwystredig ei bod mor anodd cael unrhyw fath o ateb pendant gan y Weithrediaeth Iechyd a Diogelwch ar y mater hwn.

Pan gawsant gwynion, yn unol â'u protocol buont yn trafod y rhain gyda'r tiffeddianwyr ond yn rhyfeddol nid yw llawer o ddefnyddwyr yn sylweddoli bod y rhan fwyaf o dir llwybr yr

arfordir – hyd yn oed fel Hawl Tramwy Cyhoeddus, mewn llawer man, yn dir amaethyddol yn bennaf. Roedd yn cyd-fynd â'r farn bod y gyfraith mewn perthynas â chŵn yng nghefn gwlad yn wan ac nad oedd yn cynnig llawer o amddiffyniad i dirfeddianwyr neu gerddwyr. Bu rhywfaint o waith ymchwil ym Mhen Llyn ar dir yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol lle y treialwyd gwahanol arwyddion, a symudwyd rhywfaint o stoc pan oedd angen. Ond nid oedd hyn yn bosibl mewn llawer o leoedd.

Mewn perthynas â Thrachont Abermaw yr anhawster oedd bod y bont yn eiddo i Network Rail (NR). Er ei fod yn rhan o lwybr yr arfordir nid oedd yn Hawl Tramwy Cyhoeddus ac mae mynediad trwy gytundeb rhwng Cyngor Gwynedd a NR ac roedd yn rhaid iddynt weithio gyda nhw yn ystod y cyfnodau atgyweirio hyn.

Esboniodd ei fod wedi bod yn a flwyddyn heriol iddynt yn gyffredinol ond bod gwaith amrywiol yn mynd rhagddo ar draws rhan Gwynedd o'r lwybr ond y byddai'n rhoi diweddariad iddynt ar y pwyntiau pwysicaf.

Bu peth symudiad yn eu trafodaethau gyda Stad y Penrhyn ger Bangor a oedd yn galonogol.

Roedd hefyd wedi bod mewn trafodaethau rhagarweiniol gyda Network Rail i sefydlu cyswllt rhwng Tonfannau, Rhoslefain ac ardal Llwyngwril.

Roedd AE wedi holi yn y cyfarfod diwethaf am gyflwr y bont yn Nhonfannau (ac mae nifer wedi gofyn yr un cwestiwn). Bydd y parapetau'n cael eu symud i weithdy cyn eu chwythu â thywod a'u hail-baentio yn gynnar eleni.

Fel rhan o'u gwaith roedd rhai tiffeddianwyr wedi gofyn a oedd modd gwneud gwaith cadwraeth arall o fewn y LIACC megis plannu coed, pyllau dŵr a phlannu gwrychoedd. O ystyried y ceisiadau hyn roeddent wedi gofyn i LIC drwy CNC a oedd cyllid ar gael ar gyfer gwaith o'r fath ac roedd yr ymateb ganddynt yn gadarnhaol iawn. Ers hynny roeddent wedi derbyn arian grant i redeg prosiect peilot ar fferm yn ardal Abersoch. Roedd y gwaith hwn yn cynnwys 400m o gloddiau newydd, clirio prysgwydd, trefnau pori newydd ar y llethrau arfordirol i weddu i'r Frân Goesgoch a phlanhigion eraill. Mae'r cynllun hwn bellach yn dod i ben, a bydd y peilot hwn yn cael ei werthuso. Roedd yn hyderus y gallai LIC, yn seiliedig ar y Cynllun Peilot Gwynedd hwn, fod yn awyddus i ymestyn hyn ar draws yr LIACC. Pwysleisiodd mai cynllun a arweinir gan ffermwyr oedd hwn i raddau helaeth yn hytrach na'r ffordd arall.

Eleni bydd LIACC yn dathlu ei ben-blwydd yn 10 oed ar y 5ed o Fai. Cyhoeddodd y bydd yr arweinlyfr yn cael ei gyfieithu i'r Gymraeg am y tro cyntaf – Bangor i Borthmadog ac yn cael ei lansio yn Nant Gwtheryrn yn ystod mis Mai a gwahoddir aelodau'r Fforwm.

Roedd yn bwysig cofio bod rhan fawr o lwyddiant y LIACC yn bennaf oherwydd cydweithrediad y tiffeddianwyr i sicrhau ei ddyfodol.

Roedd LIC wedi comisiynu adolygiad o'r LIACC yn ddiweddar ac roedd y Gweinidog dan sylw wedi gofyn am adborth o wahanol chwarteri gan gynnwys y Fforymau Mynediad Lleol er bod hyn dros gyfnod byr ac yn cynnwys trafodaethau gyda staff arfordirol ledled Cymru. Roedd Parc Cenedlaethol Eryri hefyd wedi ymateb gyda'u barn. Roedd cyllid yn y dyfodol yn un o'r prif bryderon.

Pe bai unrhyw aelod o'r Fforwm Mynediad Lleol yn dymuno gofyn unrhyw gwestiynau pellach byddai'n hapus i'w trafod neu fel arall gallent ofyn ar-lein drwy wefan Gwynedd unrhyw bryd.

Ychwanegodd RR nad oeddent wedi cael llawer o gyfle i fynegi eu barn gan fod yr adolygiad hwn yn cael ei gynnal dros gyfnod byr iawn. Cytunodd fod creadigaethau HTC yn araf i'w cyflawni o dan y ddeddfwriaeth gyfredol ac y byddai symleiddio a chyflymu'r broses yn fuddiol.

Roedd yn ymwybodol bod wynebau newydd yma heno ac roedd bob amser ar gael i ateb unrhyw gwestiynau naill ai dros y ffôn neu drwy eu system ar-lein.

Diolchodd AE i RR am y diweddariad gwerthfawr hwn. Gofynnodd a fyddai'n rhaid cau pont Tonfannau ar gyfer ei hail beintio.

Dywedodd RR na fyddai'n cael ei chau gan y byddai hyn yn golygu dargyfeiriad 8 milltir i ddefnyddwyr.

Gofynnodd HP a oedd y bont wedi bod yn ei lle ers 10 mlynedd ac a oedd yn ddatblygiad arwyddocaol yn yr ardal ar y pryd.

Cadarnhaodd RR hyn.

Gofynnodd GD beth oedd eu bwriad rhwng Tonfannau a Llwyngwril.

Atebodd RR mai megis dechrau oedd y trafodaethau, a'u bod yn bwriadu datblygu rhywbeth newydd o bosibl.

Gofynnodd GD a oedd hwn yn mynd i redeg ger y rheilffordd ac fel tîrfeddianwyr yn yr ardal honno, a hyd y gwyddai hi, ni fu unrhyw drafodaethau gyda neb hyd yn hyn.

Ailadroddodd RR mai 'dyddiau cynnar' oedd hyn yn eu trafodaethau hefo NR, er eu bod wedi bod yn trafod gyda rhai tîrfeddianwyr yn mynd yn ôl i 2016. Ond byddent yn y pen draw yn trafod hyn gyda'r holl dirfeddianwyr perthnasol pan fyddai pethau'n gliriach.

Ychwanegodd GD y bu cryn dipyn o erydu arfordirol mewn rhai rhannau ac y byddai gosod llwybr yn hynod o anodd.

Soniodd HP fod y Fforymau Mynediad Lleol wedi derbyn - heddiw mewn gwirionedd, gais am eu barn ar y LIACC a chyfrannu at y broses adolygu hon.

Dywedodd PR fod hwn wedi bod yn fater i'w drafod gan y Fforwm Mynediad Cenedlaethol (FfMC) heddiw.

Cadarnhaodd fod LIC wedi anfon y cais hwn yn ddiweddar yn ymwneud â'r adolygiad llwybr arfordirol at ein Prif Weithredwr ac yr oeddent wedi ymateb iddo ers hynny. Y prif bwyntiau a wnaeth PCE yn yr adolygiad oedd:

- Edrych ar y defnydd o lwybr yr arfordir ar gyfer hawliau uwch lle bo modd – beiciau a/neu ddefnyddwyr ceffylau/anabl.

- Ystyried cysylltiadau cymunedol mwy arfordirol – mewndirol i alluogi mwy i elwa.
- Sicrhau bod cyllid yn y dyfodol yn ddigonol ac wedi'i warantu
- Penderfynu ar ei statws ffurfiol a chenedlaethol – fel Llwybr Cenedlaethol, coridor mynediad CGHT neu'n syml fel Hawliau Tramwy Cyhoeddus.
- Er mwyn sicrhau bod rowlio'r arfordir yn ôl oherwydd erydiad yn broses lawer haws nag yr oedd ar hyn o bryd o dan y ddeddfwriaeth priffyrdd bresennol.

Soniodd LA fod rhywun wedi bod mewn cysylltiad ynghylch 10^{fed} pen-blwydd y LIACC ac i ddathlu hyn roedd wedi cynnwys 3 taith gerdded arfordirol ychwanegol yn eu Gŵyl Gerdded yn Abermaw. Tywyn - Llwyngwril, Porthmadog i Harlech a chylchlythyr o amgylch Talsarnau. Roedd hyn hefyd yn gyd-ddigwyddiad – dathlu 20 mlynedd yr ŵyl gerdded.

Gofynnodd DWO a oedd ffigyrau monitro llwybr yr arfordir ar gael, a byddai'n ddiddorol i'r Cynghorau Cymuned.

Dyweddodd RR fod ganddynt 15 o gownteri wedi'u lleoli ar hyd llwybr yr arfordir a 5 o rai newydd wedi'u dyrannu i rannau eraill. Gallai sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael pe bai angen. Yn sicr, yn dilyn codi cyfyngiadau Covid, roeddent wedi gweld cynnydd yn y defnydd o'r llwybr gan bobl leol ac ymwelwyr fel ei gilydd.

Gofynnodd DWO a ellid darparu'r wybodaeth fonitro mewn pryd ar gyfer cyfarfod nesaf y Fforwm Mynediad Lleol ym mis Mehefin.

Dyweddodd RR y byddai'n ceisio sicrhau bod hwn ar gael.

Gofynnodd AE beth oedd y costau ar gyfer pont Tonfannau.

Credai RR fod hyn oddeutu £30k gyda rhai o'r costau yn cael eu talu gan y cwmni gyda chyfraniad llai yn dod gan yr Adran Briffyrdd.

Diolchodd HP i RR am ei gyfraniad heno a oedd yn ddiddorol ac roedd yn gobeithio y byddai'r ffigurau ar gael mewn pryd ar gyfer y cyfarfod nesaf.

7. Diweddariad ar Raglen Diwygio Mynediad Llywodraeth Cymru – Peter Rutherford

Cyhoeddodd PR fod y broses hon bellach wedi dod i ben a bod CNC wedi cyflwyno eu hadroddiad i LIC yn seiliedig ar drafodaethau'r grwpiau amrywiol (a fu'n feichus)³

Roedd y trafodaethau mwy diweddar yn cynnwys cŵn ar dennyn – *fe'i trafodwyd eisoes.*

Un arall oedd y Fforymau Mynediad Lleol a'u rheolaeth a'u rôl. Er ei fod yn rhan o'r Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy nid oedd ymgynghoreion ar gyfer ceisiadau am gyfyngiadau dros 6 mis yn ymgynghorai statudol ar gyfer agweddau eraill ar waith mynediad megis gorchmynion addasu Hawliau Tramwy (a adwaenir fel DMMO). Roeddent wedi argymhell y dylid eu cynnwys ar y rhestr statudol hon. Nid yw'r rhan fwyaf o orchmynion yn ddadleuol ond mewn rhai achosion byddai mewnbwn y Fforwm Mynediad Lleol yn werth chweil.

Agwedd arall oedd daliadaeth aelodaeth Fforymau Mynediad Lleol. Ar hyn o bryd roedd Rheoliadau'r FfMLI yn mynnu bod hyn yn digwydd bob 3 blynedd. Cydnabuwyd yn eang fod hyn yn anodd i Ysgrifenyddion ei drefnu ac i aelodau gael gwybodaeth am yr hyn sy'n gromlin ddysgu serth. Roeddent wedi argymhell ymestyn hyn i 4 neu 5 mlynedd yn ddelfrydol.

Y gobaith yw y bydd LIC yn symud ymlaen â rhai o'r argymhellion a wnaed ar ôl i'r broses ARAG ddod i ben.

Soniodd PR hefyd fod angen adolygiad mapio CGHT bob 10 mlynedd gyda'r olaf yn cael ei wneud yn 2013. O ystyried bod hyn yn hynod gostus ac yn cymryd llawer o amser i CNC a rhanddeiliaid eraill a bod y map mynediad eisoes wedi'i sefydlu, siawns nad oes angen adolygiad cyflawn. Roeddent wedi argymhell y dylai ychwanegiadau a/neu ddileadau gael eu dwyn ymlaen ar sail adolygiad parhaus. Roedd yr adolygiad nesaf i fod yng Nghymru yn 2023 ac mae'r Gweinidog a CNC wedi cyhoeddi'n ddiweddar y byddai hwn yn cael ei ohirio tan 2029 – y disgwyl oedd y byddai'r ddeddfwriaeth yn cael ei diwygio rywbryd yn y cyfamser.

O ran unrhyw newidiadau, byddai'n gwneud synnwyr llwyr gofyn i'r Fforymau Mynediad Lleol am eu barn ar geisiadau posibl am unrhyw newidiadau i dir mynediad dan arweiniad eu Swyddogion priodol.

Gofynnodd HP i PR pryd yr oedd yn meddwl y gallent ddisgwyl ymateb LIC i'r argymhellion hyn.

Atebodd PR ei bod yn anodd gweld sut y byddai hyn nawr yn datblygu ac o ystyried bod y trafodaethau wedi bod yn mynd rhagddynt ers 2015 gan gynnwys y Papur Gwyrdd - a oedd yn cynnwys newidiadau i weithdrefnau Hawliau Tramwy, mynediad at ddŵr a chŵn, roedd hyn i gyd bellach yn rhwystredig iawn. Fodd bynnag, roedd yn obeithiol y byddai'n rhaid i bethau symud ymlaen yn fuan ar ôl y broses ARAG. Gwrthwynebodd y Gweinidog adroddiad is-grŵp y FfMC ar fynediad at ddŵr hefyd.

8. Diweddariad ar waith yr Adain Wardeniaid yn ardal De'r Parc – David P Jones

AD ar ran DPJ

Dyweddodd AD nad oedd DPJ wedi gallu ymuno â'r cyfarfod oherwydd anawsterau technegol.

Byddai'n gwneud ei orau o'i nodiadau ei hun.

Dyweddodd wrth yr aelodau eu bod wedi wynebu heriau sylweddol ar ôl Covid a'r llynedd derbyniwyd arian ychwanegol gan LIC i ariannu staff tymor ychwanegol a'i fod newydd dderbyn cadarnhad y byddai arian ychwanegol ar gael ar gyfer eleni fel y gallent nawr recriwtio cyn gynted â phosibl. posibl.

Yn ne'r PC roedd cyllid a gwaith sylweddol yn mynd tuag at atgyweiriadau sylweddol ar ran Mynydd Moel o Gadair Idris. Roedd hyn tua £300k gyda chyfraniadau gan y PC (trwy arian LIC), cyfraniad wedi'i ariannu'n dorfol gan gronfa 'Trwsio ein Mynyddoedd' Cyngor

Mynydda Prydain (BMC) a rhai gan CNC. Cânt eu trafod yn fanwl yn fewnol cyn bo hir gyda dim ond gwaith cyfyngedig cytundebol wedi'i osod hyd yn hyn.

Ychwanegodd, o ran sgiliau pitshio, fod yna brinder contractwyr a allai wneud y math hwn o waith ar draws y PC a'i bod hyd yn oed yn fwy anodd dod o hyd i gontractwyr medrus yn ardal y de. Gyda hyn mewn golwg roeddynt am ddatblygu rhyw fath o hyfforddiant pitshio cerrig yn benodol ar gyfer walwyr er mwyn creu rhyw fath o bŵll sgiliau yn y de.

Eglurodd ymhellach y gwnaed cais am arian arall o dan arian y cynllun Rheoli Tir yn Gynaliadwy (RHhTC). Dyrannwyd hyn i ddwy astudiaeth dichonoldeb i) Cyswllt coll Glan Llyn a ii) Cyswllt Dol Ebrill ac roeddent yn trafod yr amcanion gyda'r contractwr ar hyn o bryd.

Adroddodd eu bod yn gobeithio efelychu'r cynllun Wardeinio Gwirfoddol llwyddiannus ar Yr Wyddfa yn ne'r PC. Bydd gwahoddiadau ar gyfer y rolau hyn allan o fewn yr ychydig wythnosau nesaf ac os oes unrhyw un, neu os oedd aelodau'n gwybod am unrhyw un a allai fod â diddordeb, yna byddai'n eu hannog i gysylltu â'r PC. Byddai'r rhan fwyaf wedi'u lleoli yn ardal Cader Idris.

Roedd y Gwasanaeth Wardeiniaid hefyd wedi bod yn gwneud gwaith addysg gydag ysgolion ac yn gweithio gyda CNC ar y bysgodfa frithyll.

Mae'n gobeithio y gallai DPJ roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r aelodau am eu gwaith ymhellach yn y cyfarfod nesaf ym mis Mehefin.

Gofynnodd JPR a oedd unrhyw arian a fyddai'n ariannu Warden ar gyfer ardal Yr Aran.

Soniodd AD bod ganddynt arian y llynedd ar gyfer Wardeiniaid tymhorol ac eto ar gyfer y flwyddyn i ddod. Byddent wedi eu lleoli yn nepos Wardeniaid yn ne'r PC - yn Y Bala a Dolgellau ond yn gweithio ar draws y de.

Diolchodd HP i AD am y diweddariad hwnnw

9. Diweddariad ar Gynllun Rheoli Cynaliadwy Amaethwyr Mawddwy – Dion Roberts

Diolchodd DR i'r aelodau am y cyfle i roi'r wybodaeth ddiweddaraf iddynt am eu gweithgareddau yn yr ardal. Byddai hyn yn canolbwyntio ar y gwaith prosiect mynediad.

Eglurodd fod y cynllun SMS wedi'i ganoli yn ne-ddwyrain y PC yn nyffryn Mawddwy - gyda chyfanswm gwerth grant o £500k ac yn cael ei ariannu'n rhannol gan LIC a Chronfa Amaethyddol Ewrop ar gyfer Datblygu Gwledig. Roeddent yn awr yn mynd i mewn i'w hail flwyddyn.

Roedd y cynllun yn cwmpasu 5 menter ffermio gydag 11 o ddaliadau.

Amcan y cynllun oedd gweithio gyda'r PC a thirfeddianwyr i gyflawni gwelliannau amgylcheddol ar gyfer cadwraeth yn y dirwedd gan gynnwys gwelliannau i fioamrywiaeth gan gynnwys cysylltedd cynefinoedd ac adfer mawn ar gyfer dal a storio carbon a hefyd ar gyfer gwelliannau mynediad.

Mae'r gwaith bioamrywiaeth a chynefin yn cynnwys plannu dros 2.5km o brysgoed a gosod cloddiau ac adnewyddu eraill i'w gwella fel cynefinoedd llinol. Maen nhw hefyd wedi bod yn gweithio gyda gwirfoddolwyr o Gymdeithas Eryri i blannu coed. Byddent hefyd yn gweithio i warchod 7Ha ychwanegol o goetir presennol.

Mae adfer mawndiroedd yn ffactor pwysig o ran dal a storio carbon o ystyried y sefyllfa fyd-eang. Gan weithio gyda thirfeddianwyr rydym yn edrych ar 408Ha o waith adfer mawn.

Mae'r prosiect hefyd yn gwneud rhywfaint o waith gwella mynediad i wella llwybrau presennol sydd wedi dirywio'n arw. Mae'r rhain yn cynnwys Waun Camddwr (llwybr pren) – Aran Fawddwy. Maent yn treialu 100m gan ddefnyddio pilen wlân fel haen athraidd o dan arwynebau llwybrau yn lle pilen â sail blastig. Yna bydd carreg yn cael ei gosod ar ei phen i ailadeiladu'r rhan hon. Bydd hyn yn dechrau y flwyddyn i ddod.

Er mwyn galluogi'r broses hon, roedd wedi ceisio cyngor gan Swyddogion eraill ar gyfer cynllunio ymlaen llaw a chyngor ar y darpariaethau mynediad arfaethedig. Yna byddant yn ymgysylltu rhywfaint â rhanddeiliaid â'r Cynghorau Cymuned a heddiw â'r FfMLID.

Maent hefyd yn cydweithio gyda Cwmni Nod Glas – sydd â phrofiad blaenorol o waith gwella llwybrau troed yn ardal Dinas Mawddwy sydd hefyd wedi gweithio'n agos gyda'r PC. Byddent hefyd yn gweithio gyda nhw i uwchraddio eu gwefan ddwyieithog leol a fyddai'n cynnwys yr holl wybodaeth am lwybrau sydd ar gael yn yr ardal. Roeddent hefyd yn gweithio gyda Choleg Meirion Dwyfor yn Nolgellau i ddatblygu codau QR ar gyfer nodweddion penodol o ddiddordeb.

Gofynnodd DR beth oedd barn aelodau FfMLID mewn perthynas â'r defnydd o godau QR ar lwybr Aran Fawddwy ac a oedd ganddynt unrhyw amheuan ynghylch lle y gellid eu gosod.

Gwahoddodd HP sylwadau gan aelodau ar fater y cod QR.

Dyweddodd AE ei fod o blaid codau QR gan y byddai'r rhain yn anamlwg mewn ardaloedd mwy anghysbell ac yn ddefnyddiol yn enwedig gan fod llawer o bobl yn cyrchu gwybodaeth gan ddefnyddio eu ffôn ac yn golygu nad oedd angen arwyddion mwy yng nghefn gwlad.

Ychwanegodd JPR ei fod yn rhan o'r cynllun hwn, ac roedd yn falch bod y gwahanol bartïon yn cydweithio. Cytunodd fod codau QR yn ddyfais ddefnyddiol i alluogi pobl i gael mynediad at wybodaeth leol, gan gynnwys iaith a diwylliant, ar eu ffonau yn hytrach na thacluso safleoedd gyda byrddau dehongli.

Ychwanegodd HP ei fod hefyd yn rhan o'r cynllun (a ddatganwyd yn flaenorol) a'i fod yn cytuno bod y dull cod QR yn un i'w groesawu.

Diolchodd i DR am ei gyflwyniad diddorol.

10 Eitemau Agenda a Argymhellir ar gyfer y cyfarfod nesaf

- i)** Diweddariad Ffordd Cambrian gan Gerddwyr Cymru
- ii)** Adolygiad Strategaeth Mynediad.
- iii)** Ffigurau monitro arfordirol

Gofynnodd DC beth oedd y sefyllfa ddiweddaraf mewn perthynas â'r adolygiad CGHT.

Byddai PR yn nodi hyn ac yn canfod gan CG beth oedd y sefyllfa.

Dywedodd GLE y byddai'r ddogfen hon allan ar gyfer ymgynghoriad yn fuan ac y byddai'n adrodd ar hyn yn y cyfarfod nesaf.

11. Unrhyw fusnes arall

i) Soniodd AE fod ras fynydd ultra-marathon wedi bod trwy ei eiddo y llynedd a'r cyntaf y gwyddent amdano oedd bod arwyddion wedi'u gosod ar draws y llwybr. Roedd y rhain yn dagiau bach o blastig gyda gwifrau a gallent fod yn beryglus i stoc os cânt eu hamlyncu. Roedd wedi herio'r trefnwyr, ond roedd yn anodd eu holrhain. Wrth fynd â thirfeddianwyr cyfagos roedden nhw wedi gweld pethau tebyg. Gofynnodd a oedd y PC wedi cael unrhyw gysylltiad â'r trefnwyr.

Dywedodd PR ei fod wedi bod yn cyfathrebu â'r grŵp hwn yn ddiweddar - roedd hon yn ras elitaidd o 50 o gystadleuwyr a gynhaliwyd dros sawl diwrnod. Yn gyffredinol, mae'r PC yn cynnwys arwyddion fel rhan o unrhyw drafodaethau - ynghyd â diogelwch, trafniadaeth gynaliadwy, a rheoli sbwriel / gwastraff. Mae trefnwyr yn deall ein protocolau yn dda yn yr ystyr y dylai ysgubwyr dynnu arwyddion yn syth ar ôl unrhyw ddigwyddiad sydd wedi digwydd. Ymddengys yma hefyd efallai nad yw'r arwyddion yn addas a gallant fod yn beryglus i'w stocio. Nid yw'r mater hwn wedi digwydd yn y PC o'r blaen, a bydd yn nodi hyn ac yn trefnu i'w drafod ar y cyfle cyntaf.

Fel rhan o gyngor y PC i drefnwyr maent hefyd i fod i gysylltu â'r holl dirfeddianwyr ar hyd y llwybr ymhell cyn unrhyw ddigwyddiad gyda gwybodaeth megis amseroedd a dyddiadau ac fel mater o gwrteisi a rhag ofn y bydd materion na ellir eu rhagweld. Byddai hefyd yn crybwyll pryderon AE wrth y trefnwyr ac yn gofyn iddynt gyfathrebu ag AE i unioni hyn.

ii) Dywedodd LA eu bod wedi llwyddo y llynedd i gael Gwyl Gerdded ar raddfa lai gyda nifer cyfyngedig o deithiau cerdded gyda mesurau Covid priodol yn cael eu gweithredu – roedd hyn yn cynnwys 9 diwrnod o deithiau cerdded gyda 3 thaith gerdded wahanol bob dydd. Roeddent wedi denu dros 85 o bobl gyda dros 250 o deithiau cerdded dros y 9 diwrnod. Roeddent yn bwriadu parhau yn yr un modd eleni. Fe wnaeth cau'r draphont achosi peth aflonyddwch, ond fe lwyddon nhw i weithio o amgylch y gwasanaeth bws newydd a ddarparwyd. Eleni byddant yn dathlu eu pen-blwydd yn 20 oed.

Diolchodd HP i LA am ei hadroddiad a'r wybodaeth ddiweddaraf.

iii) Gofynnodd AE a oedd unrhyw gynnydd wedi bod ar FfDd Pant yr Onnen – Cwrt. Roedd hyn bellach mewn cyflwr ofnadwy ac yn ansicr beth oedd yn digwydd a phwy oedd yn gyfrifol amdano.

Roedd GLE yn deall bod hyn wedi'i drafod ond y gallai fod anawsterau lleol Ond roedd o dan adain Priffyrdd fel FfDd.

Soniodd PR ei fod wedi bod yn gweithio gyda'r grŵp gyrru oddi ar y ffordd (GLAS) a oedd wedi ariannu torfol arian sylweddol i dalu am hofrennydd a deunyddiau i wneud atgyweiriadau sylweddol ar eu cost eu hunain. Roedd PR wedi trefnu'r heli lifftiau ar gyfer y deunyddiau i gynorthwyo ond oherwydd diffyg cytundeb gan y tîrfeddiannwr nid oedd y gweithgaredd hwn wedi digwydd a oedd yn gyfle gwastraffus. Roedd wedi ceisio ar sawl achlysur i geisio adennill hyn, ond ni fu hyn yn llwyddiannus ac roedd yn sefyllfa rhwystredig.

Cynigiodd AE drafod hyn gyda pherchennog y tir gan fod hyn bellach mewn ffordd wael.

Byddai PR yn croesawu hyn. Er gwybodaeth, ar y cyd â'r grwpiau gyrru oddi ar y ffordd ffurfiol, roeddent wedi mabwysiadu system unffordd ar gyfer y llwybr hwn sy'n rhedeg o'r gorllewin i'r dwyrain. Cludwyd y wybodaeth hon gan eu cyfryngau cymdeithasol a'u gwefannau priodol. Roedd yn anffodus nad oedd rhai defnyddwyr yn cadw at yr egwyddor hon ac yn parhau i deithio i'r cyfeiriad arall gan wneud pethau'n waeth ond fel arall roedd yn gweithio'n dda.

Gofynnodd JH beth oedd yn cael ei wneud i wella llwybrau i fenywod. Credai y dylai fod mwy o gapasiti i fenywod fel defnyddwyr hamdden. Yn nodweddiadol, roedd hi'n meddwl bod y rhan fwyaf o weithgareddau mynydd yn cael eu cyflawni gan ddynton. Roedd y rhan fwyaf o ddefnyddwyr merched wedi'u cyfyngu i'r sector ceffylau. Roedd hyn yn broblemus ynddo'i hun pan oedd darpariaethau parcio'n gyfyngedig, a llwybrau ceffylau yn aml heb eu cysylltu â'i gilydd.

Dywedodd PR fod hwn yn bersbectif diddorol ond yn seiliedig ar ei arsylwadau ei hun roedd llawer o fenywod yn cymryd rhan yn y sector awyr agored gan gynnwys grwpiau cerdded merched, beicio mynydd, dringo, rhedeg is-redeg a chyfeiriannu. Mae ei sylwadau am y rhwydwaith ceffylau a'r diffyg darpariaethau parcio cysylltiedig yn un dilys. Roedd hon yn broblem gyffredin mewn sawl man ac yn anffodus roeddynt yn cael eu cosbi am gamddefnydd o feysydd parcio gan eraill O ran y rhwydwaith roeddent yn gweithio'n barhaus ar welliannau pan gyfyd y cyfle.

Roeddent yn dal mewn penbleth o ran Llwybr Mawddach a gorffennwyd yr holl waith rhwystr diogelwch (fel yr argymhellwyd yn flaenorol yn adroddiad yr ymgynghorydd). Roeddent hefyd yn ddiweddar wedi cwblhau cyswllt newydd yng ngogledd y PC o Goedwig Beddgelert (adran eithin) i lwybr Rhyd Ddu a oedd yn profi i fod yn boblogaidd iawn fel cylchdaith i Lôn Gwyrfa. Mae llwybr ceffylau Maescwm, sy'n cysylltu Llwybr Cwellyn / Snowdon Ranger â Llanberis, hefyd wedi'i uwchraddio'n ddiweddar i ganiatáu mynediad i gerbyd Tramper o Lanberis i Cwellyn.

Roedd ceisio caniatâd ar gyfer llwybrau newydd neu uwchraddio llwybrau ceffylau bob amser yn anodd ond fel arfer nid yw materion yn anorchfygol o ystyried yr adnoddau a'r amser.

Diolchodd JH i PR am y wybodaeth honno. Roedd hi'n dal i feddwl mai dynion oedd mwyafrif y defnyddwyr yng nghefn gwlad o hyd.

Ychwanegodd PR ei bod yn bosibl o ran y nifer sy'n manteisio ar y cyrff arweiniol neu'r cymdeithasau priodol, fod gan y cyrff hyn ran i'w chwarae yn y gwaith o hyrwyddo eu campau i bob rhyw.

Ychwanegodd GLE eu bod, gan ddefnyddio grantiau gwella mynediad, wedi bod yn gwella'r ddarpariaeth mynediad i farchogion yn ddiweddar yn chwarel Llanfachreth a Thonfannau. Ychwanegodd fod eu hadnoddau'n brin ond y byddent bob amser yn ceisio gwella'r rhwydwaith pryd bynnag y gallent.

Dywedodd PR ei bod yn anffodus eu bod yn olrhain bron i 70 mlynedd lle'r oedd y dodrefn anghywir yn aml wedi'u gosod ar lwybrau ceffylau yn arbennig. A lleoedd eraill lle'r oedd cysylltiadau'n wael. Felly hyd yn oed heddiw roedden nhw'n dad-ddewis y broblem hon. Roedd hyn hyd yn oed wedi bod yn wir ar yr Wyddfa ddim cymaint o flynyddoedd yn ôl

Ychwanegodd LA fod mwyafrif y cynorthwywyr ar ei rhaglen teithiau cerdded yn wirfoddolwyr benywaidd. Soniodd fod llawer o goed wedi cwmpo ar lwybr Pont yr Iorwg.

Dywedodd PR pe bai ganddi unrhyw fanylion yna byddai'n ymchwilio i'r mater.

12. Dyddiad y Cyfarfod Nesaf – 14eg Mehefin 2022

Soniodd PR eu bod yn bwriadu cael cyfarfod wyneb yn wyneb ar gyfer mis Mehefin.

Diolchodd HP i'r holl aelodau a Swyddogion am eu presenoldeb a'u cyfraniadau heno.